

Handläggare
Johanna Berglund
Telefon: 0850810258

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2022-04-28

Remiss av Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen

Yttrande över remiss KS 2022/305

Förvaltningens förslag till beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

För att underlätta digitaliseringen inom äldreomsorgen och för att säkra de äldres rättssäkerhet föreslår Socialdepartementet förändringar i socialtjänstlagen och i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Förslaget innebär ett förtydligande av dataskyddsregleringen inom äldreomsorgen och en förstärkning av informationssäkerheten inom hela socialtjänstens område. Förvaltningen ser positivt på förslaget och anser att det är bra att förslaget tar höjd för framtida teknologisk utveckling.

Förslaget innebär att digital teknik får användas inom särskilda boenden för äldre (vård- och omsorgsboenden, servicehus och korttidsboende) och i hemtjänsten. Digital teknik som innebär monitorering till exempel tillsyn via kamera, sensorisering till exempel tillsyn via rörelsedetektor eller larmmattor, eller positionering till exempel GPS tas särskilt upp. Förslaget innebär inte någon skärpning av de regler som finns i dataskyddsförordningen, däremot tydliggör förslaget vad som behöver göras för att verksamheterna ska leva upp till kraven i förordningen.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Äldreomsorgsavdelningen

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
<http://www.stockholm.se/ostermalm>

Myndigheter kommer att återkomma med föreskrifter och det är därför inte möjligt att i nuläget överblicka alla konsekvenser av förslaget. Beroende på hur föreskrifterna utformas kan de innebära ekonomiska konsekvenser, till exempel om system och teknik ska anpassas och nya arbetssätt och rutiner ska implementeras.

Bakgrund

Socialdepartementet har skickat en remiss till Stockholms stad om förslag till förändringar i socialtjänstlagen för att öka möjligheterna till användningen av välfärdsteknik inom äldreomsorgen.

Kommunstyrelsen har skickat remissen till stadsdelsnämnden för yttrande inför stadens beslut. Övriga remissinstanser i Stockholms stad är

- Stadsledningskontoret
- Äldrenämnden
- Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
- Skärholmens stadsdelsnämnd
- Kommunstyrelsens pensionärsråd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg i samarbete med nämndens dataskyddsbud. Stadsdelsnämndens pensionärsråd har tagit del av ärendet och inkommit med synpunkter se bilaga 2.

Ärendet

Förslaget syftar till att underlätta digitaliseringen inom äldreomsorgen och att säkra de äldres rättssäkerhet. Insatser som ges med digitala verktyg ska liksom andra insatser inom äldreomsorgen bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet. Insatser ska tillförsäkra de äldre vuxna en skälig levnadsnivå och stärka de äldre vuxnas möjligheter att leva ett självständigt liv. Insatser, oavsett om de är digitala eller inte, ska vara av god kvalitet.

Grundläggande är att bistånd endast kan ges med samtycke.

Förslaget beskriver att om den äldre vuxna motsätter sig en digital lösning så behöver kommunen hitta en lösning så att insatsen kan utföras på ett sätt som ger den äldre vuxna en skälig levnadsnivå i enlighet med socialtjänstlagen. Man problematiserar även under vilka förutsättningar detta gäller, till exempel att den äldre inte kan hantera eller tillgodogöra sig tekniken när det finns krav på att den äldre vuxna ska kunna hantera den på egen hand.

Socialdepartementet föreslår att användningen av digital teknik inom särskilda boenden för äldre (vård- och omsorgsboenden, servicehus och korttidsboende) och i hemtjänsten ska regleras i socialtjänstlagen. Förslaget förtydligar att man inom äldreomsorgens särskilda boenden och i hemtjänsten får använda digital teknik. Förslaget omfattar även särskilda krav på dataskyddsåtgärder vid användning av digital teknik som innebär monitorering till exempel tillsyn via kamera, sensorisering till exempel tillsyn via rörelsedetektor eller larmmattor, eller

positionering till exempel GPS. Förslaget innebär också informationssäkerhetsstärkande åtgärder för hela socialtjänstens område.

Förslagets avgränsningar

Förslaget är avgränsat till äldreomsorgens särskilda boenden samt hemtjänst oavsett ålder på kunder, förutom de informationssäkerhetsstärkande åtgärderna som föreslås gälla för hela socialtjänstens område.

Frågan om samtycke från personer med nedsatt beslutsförmåga omfattas inte av förslaget. Förslaget omfattar enbart teknik som finns utanför kroppen.

Välfärdsteknik är teknik som bidrar till trygghet och självständighet för den enskilde och det är den typen av teknik som förslaget handlar om. Digital teknik som används i syfte att underlätta arbetsmoment för medarbetarna omfattas inte, till exempel digitala lås. All digital teknik som omfattar personuppgifter omfattas av förslaget om säkerhetsåtgärder, oavsett om tekniken riktar sig till enskilda eller till medarbetare.

Dataskydd och informationssäkerhet

Socialdepartementet förtydligar med förslaget att det finns laglig grund för att behandla personuppgifter när en insats utförs med hjälp av digital teknik. Socialdepartementet menar att de krav som ställs på äldreomsorgen genom dokumentationskraven och gallringsbestämmelser i socialtjänstlagen innebär att man lever upp till kraven i dataskyddsförordningen.

Förslaget innebär inte någon skärpning av de regler som finns i dataskyddsförordningen, däremot tydliggör förslaget vad som behöver göras för att verksamheterna ska leva upp till kraven i förordningen.

Säkerhetsåtgärder som behövs vid användning av digital teknik förtydligas i förslaget. Verksamheten ska begränsa åtkomsten till uppgifter om enskilda för uppgifter som kommer genom användandet av digital teknik. Det ska återkommande göras kontroller över att de personer som har haft tillgång till uppgifterna har rätt till det.

Det kommer även innebära att olika myndigheter kan utge forskrifter inom området.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget och menar att det kommer underlätta digitaliseringen inom äldreomsorgen. Förvaltningen ser nödvändigheter i de utlovade föreskrifterna eftersom ingen myndighet idag har ett fullständigt ansvar för stöd till kommunerna i det praktiska arbetet med välfärdsteknik. Eftersom föreskrifterna ännu inte är upprättade är det inte möjligt att i nuläget överblicka alla konsekvenser av förslaget. Beroende på hur föreskrifterna utformas kan de innebära ekonomiska konsekvenser, till exempel om system och teknik ska anpassas och nya arbetssätt och rutiner ska implementeras.

Förvaltningen anser att förslaget stämmer överens med nuvarande reglering av hantering av personuppgifter och förtydligar hur dessa ska tillämpas. Åtgärderna för att stärka informationssäkerheten bedöms vara rimliga och viktiga för att stockholmarna ska ha förtroende för stadens användande av digital teknik i socialtjänsten.

Den digitala utvecklingen innebär att det kommer att ställas nya krav på medarbetare och chefer, inte bara när det gäller hanteringen och kunskapen om den digitala tekniken utan även när det gäller skydd av personuppgifter och informationssäkerhet. Åtgärderna i förslaget är viktiga och kommer kräva insatser i organisationen för att få det att fungera i praktiken.

Förslaget gäller endast digital teknik som är riktad till de äldre vuxna för att öka trygghet och självständighet för enskilda och inte digital teknik som är ett arbetsredskap för medarbetarna. Samtidigt skriver departementet att en stor del av den välfärdsteknik som används idag är till gagn både för de äldre vuxna och för medarbetarna. Förvaltningen anser att det behövs ett förtydligande för att detta inte ska kunna tolkas på olika sätt.

Förvaltningen noterar att man i förslaget utgår från att det ingår i biståndsbedömningen om insatsen ska utföras med hjälp av digital teknik eller inte, medan det idag framförallt är en fråga för utföraren. Det är möjligt att den inriktning som beskrivs i förslaget innebär att det behövs nya kartläggningsverktyg inom biståndsbedömningen i staden.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Marianne Wikander
Avdelningschef
Östermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Ökade möjligheter till användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen Ds 2022:4, Socialdepartementet
2. Yttrande över Ds 2022:4, Östermalms pensionärsråd.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, Stadsdelsdirektör	2022-04-08
Marianne Wikander, Avdelningschef	2022-04-08